

HISTOR ADMIRAPL

773 A
#

EUS A VUEZ

SANTEZ HELENA.

Var ton YAN GUERIN.

C. G. R. M.

BREMA e fell din disclêrya
Ar Vuez Santez Helena :
Bezit attantif d'e c'hlêvet,
Ho calon sur a vo touchet.

Clêvet a refot he buez
Carguet eus a dristidiguez,
Hac ar martir e deveus bet,
Hac a so ganti c'hoarvezet.

Me lavaro dêc'h pen-da-ben
E voa hi caera femelen
A guement a vije cavet,

Gant ar bed oll voa enoret.

Beza voa' vrasa qalite ,
Pa voa hi merc'h da eur Roue ;
Rac merc'h voa d'ar roue Anton ,
E Constantinopl voa e dron.

Pa voa Pab e Rom Sant Clement ,
Ennes a voa eus he c'herent ,
E voe bars er bed-mâ ganet
Er blaves pêvar c'hant ha dec.

Goude an Incarnation
A Jesus , hon Roue guirion ,
Er guær eus a Gonstantinopl .
Hac estimet bras gant ar bobl.

Pa voa en oad a bemzec vloas ,
He mam diganti a varvas ,
Ma fallas d'e zad e c'havet
Evit ma vije e bried.

Mont a eure da gaout ar Pab ,
Hac en esper vavet e c'hrat ,
Evit caout e gonsantamant
Da zemezi d'e verc'h yaouanq.

Ar Pab neuze pa er c'hlêvas ,
A respont gant un horror bras :

Pelèc'h ma'r c'hristen var ar bed
 A guemerfe' verc'h da bried?

Gant an Ilis eo difennet,
 Ha gant Doue eo ordrenet.
 Na vezo james eureujet
 Un tad d'e verc'h james nepret.

E ve demeeet ur verc'h d'e zad,
 Ennes so ur c'hrim execrapl;
 Ur c'hrim a enep al lezen,
 Siouas, etouez ar gristenien.

P'e devoe clèvet Helena
 Ec'h arruje sur qement-mâ,
 Var ar môr en em ambarqas,
 Hac e Flandres en em rentas.

Eno pa voe hi arruet,
 En un eclus en em rentet,
 Pa voe tost da un abati,
 E commanças son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
 A voe qerqent bras estonet
 O clèvet ar c'leyer o son,
 Hac int mont oll en orêson.

Hac int mont ha sellet neuze

Piou a voa êru er c'hontre ,
 Ma remerqjont ur femelen
 A zeue d'o c'haout pen-da-ben.

Mont a rejont e procession ,
 Gant respet ha devotion ,
 Evit monet d'e rancontri ,
 Gant ur joa vras d'e saludi.

Ha pa velas hi aneze ,
 E voe estonet bras ive ,
 Hac oc'h o guelet a vanden
 O tont d'e rancontr evellen.

Neuze' recevjont anezi ,
 Ha cunduet d'an abati ,
 Rac guelet a rent oll certen
 E care an Autrou souveren.

Mes na chommas qet pell gante ,
 E chenchas timat a gontre ,
 Dirac ar roue Catebron ,
 Un den cruel ha dirêzon.

Mont a eure var bord ar mor
 Evit savetei e enor ,
 Hac e pedas merdaidi ,
 Mar plich ganeoc'h va ambarqi.

Un dra derrubl a arruas
 Pa voant e creis ar mor glas ,
 Rac an dud oll a voa lazet
 Gant ar c'horserrien arraget.

Exceptet Santez Helena ,
 A voa ur femelen ar gaëra ;
 O sonjal cavet he guerc'hdet ,
 E voa hi ganto reservet.

En orêson en em laças ,
 Da Jesus en em recommandas :
 M'ho ped , va Jesus , va Roue ,
 Conservit va virginite.

Pa voa achuet he feden
 D'hor Zalver Jesus evellen ,
 Un tân eus an Ee a goesas ,
 Al lestr hac an dud a losqas.

Hi voe preservet gouscoude
 Gant ur planqen , dre c'hraç Doue ,
 Ec'h arruas e rivier Sign ,
 E gichennic bord ur Jardin.

Ar rivier' yê bete Londres ,
 Hac eno e voa ur verjes ,
 Hac ur feunteun gaer a gavas ,

En e c'hichen e tisquizas.

Ar roue Herri e guelas
 Bars en un dristidigues vras,
 Azeet etal ar feunteun,
 Ha ne voa den en e c'hichen.

Tostat a ras neuze outi,
 Hac e c'houlennas diganti:
 Livirit din presantamant
 A belec'h oc'h, merc'hiq yaouanq.

Me zo eus a Constantinopl,
 A guerent pinvidie ha nobl,
 Hac a so amâ achappet
 A dre daouarn ar barbaret.

Ah! va c'halon a fazi din,
 Rac naon a meus; ne allàn mui:
 Pell bras so n'emeus dêbret tam,
 Ha va c'halon em c'hreis a rann.

Ar roue Herri p'e c'hlêvas,
 D'e Aumonier a gommandas
 Monet pront da guerc'hat dezi
 Peadra vit he soulaji.

Neuze en e c'hassas gantâ
 Ebars en dy da loja,

7

Hac o tont d'e recommandi
Evel unan a dud an ty.

Goude-se e voent demezet,
Souden e voe grêt an euret,
Hac ar fest a badas gante
Betec an nombr a ugent de.

Daou vlaves antier ez int bet
En o flijadur assuret,
Qen en em gavas douguerez,
Neuze e devoe goal vuez.

Digant he mam-gaer, ar Zantez
E devoe calz a baourentez;
Herves ma rapport an histoar,
E devoe calz eus a c'hlac'har.

Ar roue Herri a yas timat
Da gaout an tad santel ar Pab,
Evel m'en doa recommandet
D'ar gombat ous ar Sarazinet.

Lezel a eure en secret
Tri verq er guær eus e gachet:
Rêi' ras unan da Helena,
Un all da Vari Clocestra.

An drede neuze a roas

D'ar C'hont a voa e vignon bras,
 Da bini e recommandas
 E briet gant affection vras.

Glac'har vras a voe er pales,
 O lavaret adieu assambles,
 Hac epad eiz vloas varnuguent
 N'en em velint sur e nep hent.

Helena e devoa ganet
 Daou vuguel a voa caer meurbet;
 He mam-gaer a roas da gredi
 Penos e devoa bet daou guy.

Ar roue Herri pa glêvas,
 A voe certen estonet bras,
 O clêvet e devoa ganet
 Daou guy evelse e briet.

Neuze e voe hi condaonet
 Da gaout he brec'h deo troc'het,
 Hac amaret he bugale
 Unan dezi a bep coste.

Ambarqet voe var ar môr bras,
 Ebars e Breiz e tisqennas.
 Al lestr en devoa e digasset
 Da Londres a so retornet.

Cri vije't galon na voelje ,
 Oc'h e guelet nep a vije ,
 O rei da zena d'e bugale ,
 Hac hi prest da vervel digante.

Da gousqet pa en em laqas ,
 Daou leon eus ar c'hoat a zeuas ,
 Hac a gassas an daou vuguel ,
 Qement-mâ certen voa cruel !

Un Ermit a voa neuze'r c'hoat ,
 Ha diouz ar c'hri a zeuas timat ,
 Hac a gavas an daou vuguel
 Etre griffou daou leon cruel.

Unan anê Bric a hanvas ,
 Eguile Martin a c'halvas ;
 O daou e voant gantàn maguet
 Epad c'hoezec vloas assuret.

Ebars epad an amzer-mâ
 E voe e Naonet Helena ,
 Hac un hostises a gavas ,
 Truez outi a guemeras.

Chom a eure da zervicha ,
 Ebars an ty voa'n disterra ;
 Dispriset voa gant pepini .

Laçet voa da dorcha listri.

Ober a rê gant dilijanç ,
 Hep na rebel na repugnanç ,
 Qement a ordrenet dezi ,
 En o rê oll hep contraigni.

Guelit amâ greg ur Roue
 Carguet demeus a baourente ,
 Rentet qen humbl ha qen izel
 Dirac ar bed universel.

Sellit bremâ'n humilite ,
 Hounez a blich bras da Zoue ,
 Rac an humbl a so exaltet ,
 Hac ar superb so discaret.

Ar roue Herri distro a Rom ,
 Ha gantâ ar Roue Anton ,
 A erruas en e bales
 Ebars ar guær cus a Londres.

Allas ! eno pa êruas ,
 Ar c'hont Clocester a gavas ,
 Ha goulen neuze digantâ
 Peleac'h voa eat Helena.

Nao messenger voe digasset
 Dirac ar Roue da lavaret

O doa digasset pep a lizer
D'ar c'hont Clocester a dra selêr.

Mes un all a zeuas goude,
A lavaras ar virione,
Penos e voa bet trahisset
Gant ar Rouanez coz assuret.

Ar Rouanez coz so condaonet
Da veza en beo losqet,
Abalamour ma e devoa
Laqet trec'hi brec'h Helena.

Me lavaro deoc'h ar recit :
An daou vuguel hac an Ermit,
Ha penos voe an disparti
Ebars er c'hoat gant cals a gri.

An Ermit var bord ar rivyer
A yeas gant an daou vuguel :
Amàn, emezàn, o qivis,
Ganén d'am zy ho tigassis.

An daou vuguel a respontas
D'an Ermit outo pa gómzas :
N'en dè qet c'hui ta, Ermit-mat,
Eo a so a dra sur hon tat?

An Ermit neuze a lavaras

Deze gant tristediguez vras :
 Allas ! m' o cavas amàn lezet
 Être bleizi ha leonet.

Ha gant truez m'ho tigassas
 Ho taou ganén d'am ermitach ,
 Hac emeus ivez ho maguet ,
 Hoc'h elevet hac instruet.

An daou vuguel a lavare
 An eil d'eguile aneze :
 Pa n'en dê an hermit hon tad ,
 Deomp-ini bremâ da glasq hor mad.

An ermit a voe trist meurbet ,
 Pa o c'hlêvas o lavaret
 Ezajent allas ! da glas o mat ,
 Pa ne voa qet én voa o zad.

Pa voant o tiscours evelse ,
 Erruout merdaidi ene :
 Bremâ ez eus e'hoezec vloa
 E legezomp amâ Helena.

Gant anqen vras digonsolet
 D'e daou vuguel e doa collet ,
 N'e devoa brec'h nemet unan
 Da zicour daou vuguel bian.

Neuze e lavaras Martin,
 Bric, va breur, deomp bete'r fin,
 Elêc'h ma plijo gant Doue hor c'hass,
 Ma cavimp hor mam ur vech c'hoas.

Merdaidi, ni ho suppli,
 Plijet gueneoc'h hon ambarqi,
 Ma zaïmp en hanø Doue
 Da glasq hor bro hac hor c'hontre.

Ar Merdaidi a respontas
 D'an daou vuguel pa o c'hlêvas :
 Deut en hon lestr hac ambarqet,
 Ni ho laqai en douar assuret.

En Allamagn ec'h arrujont,
 Hac arc'hant dezo a rojont;
 Ouspen e rojont da leina
 D'an daou vuguel gant cals a joa.

En Baviere pa voant arru,
 E zeont o daou a ru da ru,
 Ma o guelas ar Rouanes
 Ebars er ru eus he fales.

Ma commandas d'he messenger
 Mont da guerc'hat an daou vuguel,
 Rac qer caër oant evel an de,

Clorianda o admire.

Digasset oant neuze dirazi,
Roet e voa deze da zebri :
Neuze evel tud affamet
Ne squizent o tebri o boued.

Re hir ven ma conten antier
Ar brezel voa er bro Bavier ;
Mes beza voant victorius
An daou vuguel dre c'hraç Jesus.

Martin a voa un den vaillant,
Hac ebars er gombat sanglant
Laza a ras cals Sarazinet,
Ha cals eus an Turqianet.

An Itron Varia Boloigne
O sicouras sur en deiz-se,
Hac evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus var an douar.

Da Tour e teujont ac'hane,
Ur guær a so en Turenne,
Sant Martin a voa aumonier
Da rêi soulach d'ar beorien qer.

O mam ivez a erruas
En Tour gant ur bacurente vras,

Pa voa Martin o tistribui
An aluzen da bep hini.

Goulen a eure diouti,
Pa deuas da zellet outi,
Pe a leac'h oc'h-hu deut amâ?
C'houi n'en d'oc'h qet eus ar vro-mâ.

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biqat qen don,
Neuze e teuas sonch dezâ
Ebars en e vam Helena

Diaguent en devoa clêvet,
Evel ma hon eus rapportet,
E voa troc'het ur vrec'h dezi,
Hac en dont da zonzal enni.

Neuze en em anavejont,
Gant joa vras en em zaludjont,
Autrou Jesus, eme Helena,
Va bugale guès a velàn.

Na zeziren qet qent mervel,
Nemet guelet va daou vuguel :
Autrou Jesus, Roue an Trôn,
Homàn zo consolation
Da eur vam e devoa collet,

He daou buguel e deus cavet.

Adieu, emezi, va bugale,
 Mont a ràn bremàn en han' Doue,
 Ho pet ac'hanon sonch ha memoar,
 Va bugale guer, var an douar.

M'em bezo sonch ac'hanoc'h ive
 Pa vin e rouantelez an ên,
 Evit ma vezimp oll assambles
 Er barados gant an æles.

FIN.

E Montroulez, e ti LÉDAN.